

Tharchin Sermey Geshe Lobsang, *King Udrayana and the Wheel of Life: The History and Meaning of the Buddhist Teaching of Dependent Origination*, Howell, NJ: Mahayana Sutra and Tantra Press 1984, 248 s.

Příběh krále Udrajany je oproti příběhu krále Udajany podstatně méně známý a v literatuře zmiňovaný. Zřejmě nejnovější literární vyličení vzniku prvního malovaného portrétu Buddhy Šákjamuniho je z pera Lozang Tharčina, buddhistického mnicha s tituly lharampa a geše, získanými ve Lhase (1929-1953 a 1953-1959). Geše Lozang Tharčin odešel do emigrace spolu s dalajlamou a v šedesátých a sedmdesátých letech přednášel buddhismus v New Jersey. Životopis Lozang Tharčina je do velké míry podobný životopisu jiného mnicha, totiž Burjata Agvana Nimy,¹ který se též legendami o prvním Buddhově zobrazení zabýval. A co je zvláště pozoruhodné, třetí tibetský mnich, Loden Šerab Dagjab přináší shrnutí všech rozmanitých textů zabývajících se touto problematikou, má osud taktéž podobný oběma svým předchůdcům.²

Ilustrace jsou převzaty z reliéfů na Jávě (pravděpodobně Borobudur, ale v předmluvě to není zmíněno).

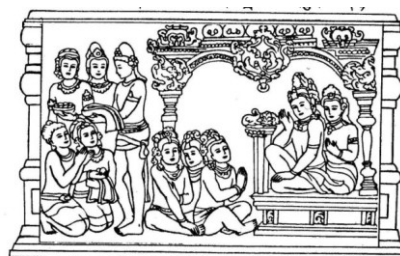
Část první: Příběh krále Udrajany

Král Udrajana z Rauruky, první manželka Čandraprabha, druhá manželka Taralika, syn Šikhandí, mistr bojových umění, rádci Héruka a Bhiruka

Král Bimbisára z Rádžagrhy, manželka Vajdéhi, syn Adžátašátra, hlava rádců brahmán Varšakára

Fig. 1.

Kupci z Rádžagrhy, říše krále Bimbisáry jsou na návštěvě u krále Udrajany. Nabízejí mu dary (aby mohli zahájit obchody v Rauruce) a on se jich ptá kdo, že je jejich král a jaký dar by od něj ocenil, ptá se čeho se v Rádžagrze příliš nedostává. Odpověď je, že jsou to klenoty a že by je král Bimbisára jistě ocenil. Král Udrajana tedy jako dar volí pokladnici s drahými kameny (s. 7, angl. *chest* je hrud', hrudník, prsa, ale také pokladnice, bedna, truhlice – není v ruském překladu řeč o brnění?).

King Udrayana questions the merchants.

8

¹ Nima Agvan, „O tom, kak pojavilis' v etom mire pervye buddijskie tanki, statui, svjatoje pisanie i sutry“, in: Lepechov S. Ju. (Ed.), *Metodologičeskije i teoretičeskije aspekty izučeniija duchovnoj kul'tury vostoka*, vypusk 3, Ulan-Ude: Izdatel'stvo Burjatskogo naučnogo centra 1998, s. 173-176.

² Dagjab Loden Sherap, *Tibetan Religious Art, Part I: Texts*, Wiesbaden: Otto Harrassowitz 1977.

Fig. 2.

Král Udrajana posílá první dar.

Fig. 3.

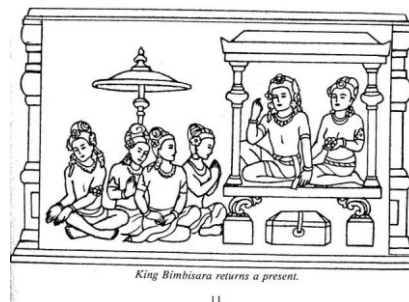
Doprava daru králi Bimbisárovi.

Fig. 4.

Král Bimbisára obdržel dar a ptá se kupců čím by na oplátku potěšil krále Udrajana, ptá se jich čeho že se v Rauruce příliš nedostává. Odpovědí mu je, že „vzácných pláten tam není mnoho“ (s. 8) a že by král Udrajana jistě ocenil pokladnici s drahými kameny naplněnou vzácnými látkami. A byl to hlava rádců brahmán Varšakára, kdo mu poradil, aby nechal zhotovit thangu Buddy Šákjamuniho, neb jest to to nejvzácnější a nejvzácnější, co ve třech světech v té době existuje. (s. 13 – popis tvorby obrazu a to nikoliv z odrazu na hladině, ale z plátna (sic!, stejné je to v Agvana Ňimy v ruském textu), respektive ze stínu dopadajícího na plátno, malíři ho jenom obkreslili + popis samotné thangy! byla tam i *pratítjasamutpáda*).

wōzermā (?) – viz Dagyab s. 21 (tj. „z paprsků vzniklý“, özer = paprsek), Dagyab ale hovoří o vodě

s. 15 – dopis krále Bimbisáry králi Udrayanovi:

THE STORY OF KING UDRAYANA

When the painting of The Buddha was completed, it was imbued with fine scents, wrapped in silk, and placed in a small chest of gold. The gold chest was placed inside one of silver, which was in turn placed in a chest of copper. Then the package was neatly wrapped with scented silk and loaded carefully and respectfully onto an elephant. Bimbi Sara then composed a letter to Udrayana which read:

Since I have dispatched this image of the Buddha—an excellent gift greatly superior to those of all the three realms—it behooves you, Oh King, to decorate the towns and roads in preparation. It would as well be proper for His Majesty to greet the arrival of this parcel himself by coming out of the city to a distance of two and a half yojana [about 11 miles] accompanied by his four armed forces¹ and making offerings with great respect.

DOPIS

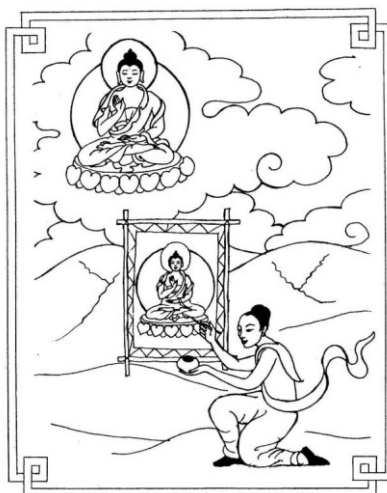
The inscriptions on the lower part of the painting teach what you should practice, the foundation of the trainings, and how one enters and can leave the world. The verses written above the image relate a message of great joy.

Bimbi Sara also described the contents of this letter to his envoys. By the time they reached the center of Rauruka, Udrayana had already received and read the letter. Greatly pleased, he ordered carriages and offerings made ready. With his group of ministers accompanying him, the King then greeted the arrival of the gift.

¹The four traditional forces of ancient India were those of elephants, cavalry, charioteers, and infantry (see the *Mahavyutpatti*, entry 62 in the bibliography following, Vol. 1, p. 252).

zde obrázky nečíslované:

1. vytváření obrazu

1. vytváření obrazu

2. uctívání obrazu

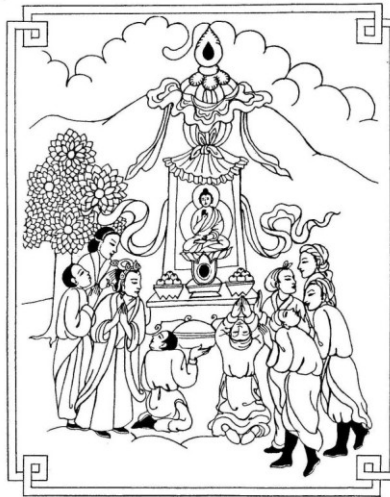
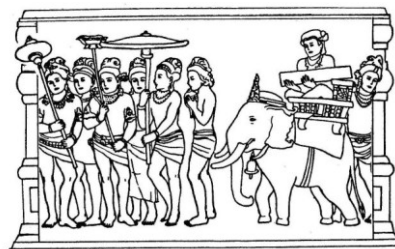

Fig. 5.

Král Bimbisára obdarovává krále Udrajanu, doprava daru na slonovi (často zachycené i na jiných zobrazeních).

འབྲུག་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་ལོ་ལྷན་གྱི་ལོ་ལོ་ལོ་
A reception for King Bimbisara's holy gift.

Fig. 6.

Král Udrájana se chce dozvědět více o Buddhově nauce a píše dopis králi Bimbisárovi, kde mu děkuje, za nauku. Dostal dar, Buddhovo zobrazení a v důsledku toho zatoužil po přítomnosti mnichů, chtěl se dozvědět více.

MP: Toto je archetyp šíření buddhismu nenásilnou formou prostřednictvím věrozvěstů, tedy pozvaných (zpravidla z nejvyšších míst) mnichů – po jisté diskusi i mnišek (s. 23) – čili iniciativa je na straně ne-buddhistů a nauka se k nim šíří na jejich žádost. Přestože se jedná o krále, není to přesně model použitý ve vztahu Tibet – Čína a Tibet – Mongolsko (světský král a duchovní vůdce, patronát). Součástí šíření náboženství bylo taktéž šíření soch, zobrazení, obrazů atp.; v tomto případě to dokonce byla nejdříve thangka, která do Rauruky dorazila jako první, čili to bylo první Udrájanovo seznámení s Buddhou a teprve pak se setkal s mnichy, kteří na jeho prosbu dorazili a nakonec osobně i s Buddhou Šákjamunim v Rádžagrze.

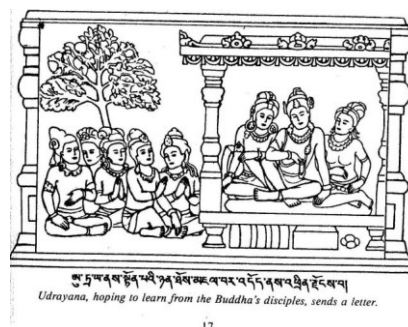

Fig. 7.

Král Udrájana naslouchá Dharmě, kterou přednáší mnich Katjajána, vyslaný spolu s dalšími 500 mnichy králem Bimbisárou.

Fig. 8.

Dharmu přednáší i mniška Šajla, neb mnich nemůže dlít v přítomnosti královny v jejím pokoji (s. 23), král Udrájana proto prosí krále Bimbisáru o vyslání 500 mnišek do jeho království Rauruka.

MP: Oba muži, tj. král Udrájana a mnich Katjajána sedí na stejně vysokých sedátkách, kdežto u žen je to jiné: mniška Šajla sedí výše než královna Čandraprabha.

Fig. 9.

Královna Čandraprabha konvertuje a stává se s Udrajanovým svolením mniškou, nicméně situace dochází náhlého zvratu a královna Čandraprabha do sedmi dnů poté umírá. (Poněkud to připomíná smrt Buddhovy vlastní matky Mahámáji). Před smrtí se ještě domlouvá s manželem, že se znovuzrodí jako bohyně a navštíví ho. A tak se i stane: Čandraprabha zemřela a pak se znovuzrodila (s. 27) v nebesích nazvaných „Třída čtyř velkých králů“ jak bohyně. „Bohyně se dostala do přítomnosti Buddha (MP: celý příběh krále Udrajany se za Buddha života) a rozestřela před ním koberec z květů. Poznala skutečnou povahu světa tím, že naslouchala Dharmě.“

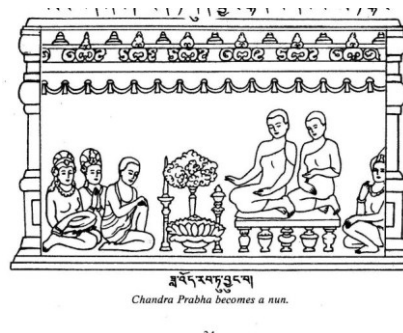

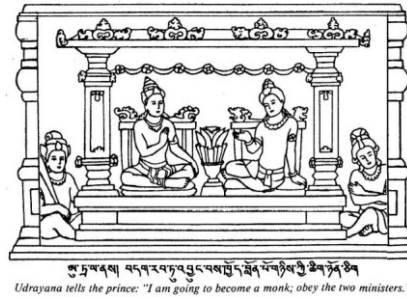
Fig. 10.

Při této návštěvě (odehrálo se ve snu, král v té době spal) ho žádá, aby i on vstoupil do mnišského stavu, dokonce (s. 27), toto setkání podmiňuje mnišstvím krále Udrajany.

Fig. 11.

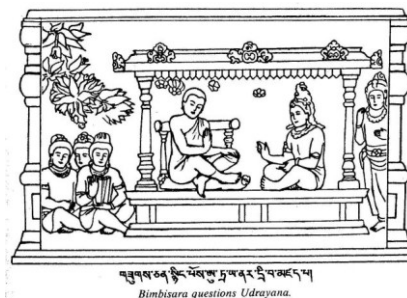
Král Udrájana se stává mnichem a před tím (to se pozná podle toho, že na obrázku ještě není v mnišském oděvu) ještě sděluje synovi, princí Šikhandímu, že odchází do bezdomoví jako mnich a doporučuje mu, aby poslouchal oba rádce, Héruku i Bhiruku. Poté se mnich Udrájana vydává do Rádžagrhy, aby navštívil ve svém novém postavení krále Bimbisáru.

30

Fig. 12.

Král Bimbisára se vyptává mnicha Udrájany (ten sedí v křesle!, s. 31): „Proč jsi opustil Rauruku, vzdal se královského trůnu a přišel sem za mnou?“ a od mnicha, bývalého krále Udrájany se dozvídá, že: „Odešel do bezdomoví, přijal mnišské sliby, již není král, je mnich“. A tak se i skutečně stane, neb oba odcházejí do blízkého parku zvaného *Venu*, aby tam pobývali v Buddhově přítomnosti. A zde se Udrájana stal mnichem podle pravidel a tradice: Buddha mu jenom řekl: „Přístup blíže“. Král Bimbisára se pak navrátil do svého paláce.

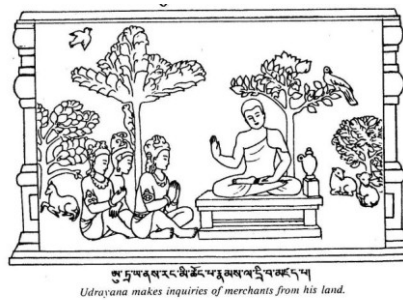
31

Konec první části

Druhá část „Kruté skutky zdokonalují moudrost“

Fig. 13.

Mnich Udrajana se vyzptává obchodníků ze své země jak vládne jeho syn; dozvídá se, že špatně a že nahradil oba rádce, Héruku i Bhiruku svými špatnými a zlými rádci jménem Hůl a Kladivo (první přeložená jména, sanskrtský originál neuveden).

38

Fig. 14.

Nový král Šikhandí uděluje povolení svým zlým ministrům k (otco)vraždě mnicha Udrajany, neboť tento starý a senilný muž (s. 41) je schopen svou naukou zničit říši a hlavně zavraždit krále Šikhandího, jak mu našeptával rádce Kladivo. Vražda se uskutečnila, ještě před smrtí požádal mnich Udrajana o strpení a pomeditoval si (s. 43-45). Synovi sděluje, že se za dvojí vraždu (otce a mnicha) znouzrodí v pekle (s. 47), což stvrdil i Buddha.

39

Fig. 15.

Král Šikhandí padá do mdlob při spatření zakrvaveného oděvu a almužní misky svého otce.

48

Fig. 16.

Šikhandího matka Taralika se pokouší zmírnit synovy výčitky svědomí a hovoří o možnosti záchrany z pekla (sic!, s. 51): „Synu, nemusíš litovat té vraždy a já ti řeku pravdu – není to otcovražda, neb nejsi jeho synem a nehněvej se na rádce, neb oni jednali v zájmu říše.“

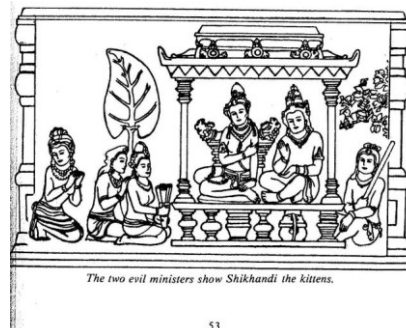
Fig. 17.

Aby zmírnili královy výčitky svědomí a utrpení, vymysleli Kladivo a Hůl zákeřný plán: (s. 53) Do obětních chrámů Pušja a Tišja, kde bývalí rádcové Héruka a Bhiruka dosáhli stavu svatosti (foe destroyers) umístli dvě koťata. Kladivo a Hůl je naučili na jejich pokyn či příkaz zabít drobnou zvěř v okolí chrámů. Pak řekli králi, že oba bývalí rádcové se znovuzrodili jakožto tato koťata a že vlastně svatí vůbec nejsou, neboť zabíjejí (s. 55). Toto vedlo k vzniku princova špatného názoru, byl totiž přesvědčen, že vlastně neexistuje žádná svatost a tudíž ani není oč usilovat.

Fig. 18.

Dva zlí ministři předvádějí králi Šikhandímu obě koťata.

Konec druhé části

Třetí část „Příčiny dobra a zla“ – dále již nemá cenu pokračovat...